

Olszewski, Eugeniusz

"Kadry doktorskie w Polsce. Przegląd i analiza stanu kadr doktorskich w Polsce i porównanie tego stanu z danymi innych krajów", Maria Leska, Warszawa 1963 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/1-2, 167

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

określenia „ tranzystor“ w stosunku do wszystkich elementów półprzewodnikowych; jak twierdzenie, że dopiero w 1959 r. pojawiły się pierwsze telewizory z tranzystorami; jak brak informacji o istnieniu dwu rodzin maszyn matematycznych: cyfrowych i analogowych itd.

Sprostowania wymaga informacja o Domeyce (s. 9). Nim został w 1846 r. profesorem chemii w Instytucie Narodowym w Santiago, od 1837 r. wykładał w kolegium w Coquimbo, prowadząc utworzoną tam pracownię górniczą. Następnie zaś Domeyko był współtwórcą pierwszego uniwersytetu w Chile, w który przekształcił się Instytut Narodowy w Santiago.

Stanisław Furman

Maria Leska, *Kadry doktorskie w Polsce. Przegląd i analiza stanu kadr doktorskich w Polsce i porównanie tego stanu z danymi innych krajów*. Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej, Warszawa 1963, ss. IV+55 (wydawnictwo powielone).

Praca M. Leskiej zawiera interesujące materiały o rozwoju i stanie kadr doktorskich w Polsce na tle sytuacji w kilku innych krajach, przede wszystkim w Związku Radzieckim i Stanach Zjednoczonych.

Liczba nadawanych w Polsce doktoratów, przekraczając od 1962 r. półtora tysiąca rocznie¹, odpowiada mniej więcej — w proporcji do liczby ludności — liczbom nadawanych doktoratów w Stanach Zjednoczonych oraz kandydatur nauk w ZSRR. Również ogólna, łączna liczba osób posiadających doktoraty jest we właściwej proporcji do liczby kandydatów nauk w ZSRR (odpowiednich danych amerykańskich brak).

O ile w 1958 r. z ogólnej liczby 8648 doktorów w Polsce ponad 42% reprezentowało nauki medyczne, to w latach następnych dysproporcja ta wyrównywała się. W 1962 r. liczba przyznanych doktoratów w zakresie medycyny stanowiła już tylko 21% ogółu. Spadł również odsetek doktoratów nauk prawnych, podniósł się natomiast znacznie odsetek doktoratów nauk technicznych (do 16% w 1960 r. i 23% w 1962 r. oraz nauk ekonomicznych (do ok. 7%)².

Bardzo niekorzystnie przedstawiał się w Polsce w latach 1960—1961 średni wiek doktoranta, wynosząc 37,5 lat (a dla nauk technicznych i rolniczych nawet 39 lat), podczas gdy w Stanach Zjednoczonych w latach 1958—1959 wiek ten wynosił 31,6 lat, a więc o 6 lat mniej.

Interesująca praca Leskiej nie ustrzegła się pewnych pomyłek interpretacyjnych. Tak więc stwierdza autorka, że w Stanach Zjednoczonych ok. 30% doktorantów „przechodzi do pracy w gospodarce — w przemyśle i handlu“ (s. 43), nie zdając sobie widocznie sprawy, że jest to w przeważającym z pewnością stopniu zatrudnienie w laboratoriach i instytutach naukowo-technicznych, prowadzonych przez wielkie przedsiębiorstwa i koncerny, a odpowiadających w istocie rzeczy naszym instytutom resortowym.

Niezależnie jednak od potknięć i luk, wywołanych brakami w dostępnych materiałach, praca Leskiej stanowić będzie cenne źródło dla przyszłych historyków nauki.

Eugeniusz Olszewski

¹ Por.: *Rocznik statystyczny 1963*, s. 388. Praca M. Leskiej operuje materiałem za lata 1960—1961.

² Dane za rok 1962 zaczerpnięto z *Rocznika statystycznego 1963*, s. 388.